

Motion till riksdagen 2017/18:3787

av **Johanna Jönsson m.fl. (C)**

Migration och mottagande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur reglerna för arbetskraftsinvandring kan utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tolkningen av gemenskapsföreträdet och utannonseringskravet för arbetstillstånd för att få mer tillåtande regler och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för företag att erbjuda praktikplats åt asylsökande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta reglerna kring spårbyte och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att huvudregeln ska vara att asylsökande får arbeta och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste bli enklare för företagare att komma till Sverige för att driva ett eget företag och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högre utbildning ska ge möjlighet till permanent uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva att EU tar ett gemensamt och solidariskt ansvar för flyktingmottagande, med en jämnare fördelning mellan EU:s länder, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att asylnpolitiken ska prioritera kvotflyktingar, familjeåterförening och de som har starkast skyddsskäl och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att övriga skyddsbehövande ska kunna få uppehållstillstånd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ömmande omständigheter ska kunna ge uppehållstillstånd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alternativt skyddsbehövande ska ha rätt till familjeåterförening och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa humanitära visum för anhöriga och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tvåårsregeln vid anhörginvandring och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur rättssäkerheten kan stärkas genom bättre språkanalyser, landkunskap och kunskap om hbtq-personers situation och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur mottagandeansvaret kan flyttas till kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan flytta etableringen till kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en professionalisering av gode män och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan schablonisera särskilda bidrag och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta att kommuner ger bistånd utan biståndsprövning i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en grundutbildning för nyanlända kan genomföras och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur sfi-utbildningarna kan bli mer yrkesanpassade och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa en sfi-peng och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att låta asylsökande påbörja språkstudier under asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.

Rörlighet för arbetskraft och rätt att arbeta

Arbetskraftsinvandringen är en stor tillgång för Sveriges kompetensförsörjning, för samhällets ekonomi och för företagens konkurrenskraft. Dessutom innebär arbetskraftsinvandringen en säker väg hit för personer som har möjlighet att bidra med kompetens, kunskap och viktigt arbete. Det är ingen förlust för Sverige att underlätta för människor som kan försörja sig att stanna. Vi har mycket att vinna på välfungerande migration. Därför är arbetskraftsmigrationen av stor vikt.

Det system för arbetskraftsinvandring som alliansregeringen införde tillsammans med Miljöpartiet 2008 har varit till stor nytta för företagens kompetensförsörjning och samhällets ekonomi och även gett många människor möjlighet att leva och arbeta i Sverige. Sedan dess har Sverige en arbetskraftsinvandring som drivs av arbetsgivarens behov av arbetskraft snarare än av en myndighetsbaserad bedömning av behovet av utländska arbetare i landet. Det är en ordning som tjänar Sverige väl. Det svenska

systemet måste värnas, och det är viktigt att agera mot alla förslag som skulle göra det svårare att komma till Sverige.

Det har uppstått en oskäligt hård praxis kring förlängning och återkallelse av arbetstillstånd. På grund av det utvisas många arbetskraftsinvandrare till följd av mycket små missar, som lön eller andra villkor som mycket marginellt avviker från kollektivavtal. Det är viktigt att värna villkoren på svensk arbetsmarknad och även fortsatt motverka missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring. Men det får inte leda till orimliga och oproportionella konsekvenser för systemets trovärdighet eller för enskilda. I detta driver Centerpartiet på för en mer tillåtande lagstiftning.

EU har inneburit stora framgångar för rörligheten av arbetskraft. Det är av stor vikt att vi värnar den fria rörligheten för människor, arbete, tjänster och studier. Både inom EU och för tredjelandsmedborgare som vill ta sig till EU. Arbetskraftsinvandringen är även mycket betydelsefull för EU som helhet. Det finns omkring två miljoner jobb i EU som inte tillsätts. Genom att underlätta också för både högkvalificerad och lågkvalificerad arbetskraft att komma till unionen för att jobba kan denna arbetskraftsbrist lättare motverkas.

Reglerna för spårbyte gör det i dag möjligt för asylsökande som får avslag på sin asylansökan att i stället få arbetstillstånd och få stanna som arbetskraftsinvandrare. Det är en mycket värdefull möjlighet som gör att personer som kan bidra till Sverige får möjlighet att göra det även om de inte har skyddsskäl.

Det är viktigt att det fortsätter finnas en möjlighet att göra spårbyte från asylinvandring till arbetskraftsinvandring. Möjligheten till spårbyte är dock för snäv. Den möjligheten bör finnas långt tidigare. I dag måste man ha haft samma arbete i minst fyra månader. Centerpartiet vill att man ska kunna ansöka om spårbyte från dag ett. Den som har ett arbete i Sverige ska kunna få stanna. Som ett första steg bör tiden minskas från fyra månader till en månad. Tidsramen från avslag till att ansökan om spårbyte ska lämnas in bör också utökas så att det blir lättare för fler att ansöka om att få stanna och arbeta. Möjligheten att byta spår bör utökas så att man kan genomföra ett spårbyte för högre utbildning.

I dag är grundregeln att en person som saknar uppehållstillstånd inte får arbeta, men en asylsökande kan beviljas undantag, så kallat AT-UND. Centerpartiet vill vända på detta och låta alla asylsökande arbeta. Istället för att arbetsförbud ska vara regel vill vi tillåta alla att arbeta som utgångspunkt.

Det ska fortsatt vara möjligt att besluta om arbetsförbud, och även sänkt dagersättning, för de personer som vägrar bidra till att fastställa identiteten eller som bryter mot regler på olika vis. Det enda den asylsökande ska behöva för att få jobba är ett bevis på att man registrerats som asylsökande hos Migrationsverket.

Att erbjuda och ta praktikplatser måste underlättas kraftigt. I dag måste alla praktikplatser för asylsökande godkännas av Migrationsverket efter en omfattande ansökningsprocess där nära nog varje detalj måste redogöras. Det måste underlättas så att fler redan under asyltiden kan få en fot in och prova på den svenska arbetsmarknaden samtidigt som sysslösheten motverkas.

Regeringen har arbetat aktivt för att omförhandla och försämra utstationeringsdirektivet så att det skulle bli svårare att röra sig mellan EU-länder för att arbeta. Det är helt fel fokus och skulle både försvåra kompetensförsörjningen för svenska företag som vill rekrytera arbetskraft från andra länder och för EU-medborgare som ser en chans att skapa en framtid där de kan bidra till Sveriges välstånd. Centerpartiet vill värna rörligheten för arbetskraft inom EU.

Möjligheten för företagare att komma till Sverige för att driva ett eget företag behöver också underlättas. Idag är reglerna strikta och få kan komma för att bidra med sitt entreprenörskap och sin företagsamhet. Vi måste bli öppnare så att vi bättre kan ta vara på den skaparkraft som människor vill bidra med i Sverige.

Studenter som kommer till Sverige är en resurs för vårt land. Men trots att många utländska studenter studerar i Sverige är det få som stannar. När så många väljer bort Sverige efter avslutad utbildning går vi miste om några av världens skarpaste hjärnor. För att fler internationella studenter ska kunna etablera sig på den svenska arbetsmarknaden och bidra till handel, utveckling och välstånd vill vi göra det lättare för dem att stanna i Sverige längre efter avslutad utbildning.

Centerpartiet vill underlätta ansökningsförfarandet för utomeuropeiska studenter som vill studera i Sverige. Det är viktigt att attrahera utländska studenter. Den högre utbildningen är en snabbväxande global marknad som skapar nya kontakter och nätverk och tillför värdländerna värdefullt humankapital. Det inte bara stärker Sverige utan skapar en bättre utbildad och bättre utvecklad värld.

I flera fall har Migrationsverket fått kritik från högskolor och universitet för bristfällig hantering av studenters uppehållstillstånd, otydlighet i processer och en icke-transparent tolkning av regelverk. De regler som finns för studenters uppehållstillstånd, med bland annat tryggad försörjning och studieresultat, måste tydliggöras med utgångspunkt från studenters möjlighet att studera och stanna i Sverige.

En human migrationspolitik

Den fria rörligheten inom EU är en av de största framgångarna och viktigaste grunderna för det europeiska samarbetet. För att värna den inre rörligheten behövs en fungerande yttre gräns och en gemensam asylpolitik. Det är också så vi kan få ett mer solidariskt mottagande och erbjuda skydd till fler i EU. Centerpartiet har länge pekat på behovet av att EU tar ett betydligt större, gemensamt, ansvar för flyktingsituationen.

Sveriges möjligheter att utforma sin egen asylpolitik kommer sannolikt också att vara beroende av gemensamma europeiska lösningar. Centerpartiet vill se ett EU-gemensamt system för flyktingmottagande, med en jämnare fördelning mellan EU:s länder. Vi vill att alla som söker skydd ska få en individuell prövning av expertmyndighet och vid behov domstol. Mekanismer för en fungerande omfördelning av flyktingar behöver komma på plats.

Centerpartiet anser att de ytterligare stegen mot fler kategorier av tidsbegränsade uppehållstillstånd och kraftiga begränsningar av rätten till familjeåterförening är djupt problematiska. Den tillfälliga lagen som begränsar möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige innebär kortvariga tidsbegränsade uppehållstillstånd som ska omprövas ofta och kraftiga begränsningar i flyktingars och skyddsbehövandes möjlighet till familjeåterförening, utan de viktiga undantag som fanns med i den migrationspolitiska överenskommelsen. Det föreslås vidare att ömmande omständigheter ska tolkas så restriktivt det bara går, och att övriga skyddsbehövande – till exempel personer på flykt från miljökatastrofer – inte ska kunna beviljas uppehållstillstånd.

Förslagen som regeringen lagt kommer att få stora negativa effekter. De minskar både möjligheten för skyddsbehövande människor att få skydd och möjligheten för de som ändå får skydd att etablera sig i samhället. De gör byråkratin krångligare och mer omfattande, de gör vägen till jobb längre och de splittrar barnfamiljer.

Med den nya tillfälliga lagen har de grupper som annars fått skydd som övrigt skyddsbehövande eller på grund av ömmande omständigheter nu inte möjlighet att få uppehållstillstånd. Det är människor som ofta är i mycket stor nöd.

I stället för den tillfälliga lagen om att begränsa möjligheter att få uppehållstillstånd i Sverige vill Centerpartiet ändra i utlänningslagen i enlighet med den överenskommelse som slöts mellan Alliansen och regeringen i oktober 2015.

Anhöriginvandringen är en av få lagliga vägar till Europa. Den har stor betydelse av humanitära skäl. Familjer som splittrats till följd av krig, konflikter och förtryck måste ha en möjlighet till återförening i trygghet. Med en ökande globalisering där allt fler har nära och kära i andra länder ökar anhöriginvandringens betydelse.

Regeringens politik har kraftigt begränsat anhöriginvandringen och gör att många familjer inte kommer att ha laglig möjlighet att återförenas på flera år. Centerpartiet vill ersätta den kraftiga begränsningen av anhöriginvandringen med en mer human reform i linje med överenskommelsen mellan Alliansen och regeringen i oktober 2015.

I dagsläget är handläggningstiden för den här typen av ansökningar alldeles för lång. Det finns flera exempel på att man inte kunnat vänta utan istället tagit de sista pengar man haft för att betala människosmugglare och riskera livet. Därför måste anhörig-återförening prioriteras högt och genomföras skyndsamt. Vi bör även ge humanitära visum till anhöriga från konfliktområden som redan har en familjemedlem på plats i Sverige. Ju tidigare familjer får återförenas desto mindre lidande och desto snabbare etablering i samhället.

Det finns uppenbara behov av att säkerställa att den som flyttar till Sverige i syfte att gifta sig eller inleda ett samboförhållande kan lita på att det skydd som lagen medger också gäller i verkligheten. Det är mycket bekymmersamt att den så kallade tvåårsregeln leder till att kvinnor i vissa fall pressas att stanna kvar i en relation där våld förekommer. Tvåårsregeln vid anhöriginvandring bör därför tas bort.

Den som söker asyl i Sverige ska kunna lita på att få en rättssäker bedömning av sina skyddsbehov. Tyvärr ser vi i dag att det finns allvarliga brister i detta avseende. Bland annat måste kunskapen om hbtq-flyktingars situation öka.

Närodlat mottagande

Första linjen i asylmottagandet är just Sveriges kommuner. Det är på asylboenden, i familjehem, på förskolor och grundskolor, sfi, vårdcentraler och HVB-hem mottagandet sker i praktiken. Många kommuner och landsting har en pressad situation och kämpar mot kostnadsökningar, stelbenta regler och fyrkantiga byråkratier för att kunna uppfylla vad som förväntas och krävs av dem.

Landets kommuner behöver en större långsiktighet i sitt arbete. Därför vill Centerpartiet att etableringsreformen dras tillbaka samtidigt som kommunerna övertar uppdraget att ta emot asylsökande. Syftet är att man redan under asyltiden ska kunna initiera etableringen lokalt. På detta sätt kan kommunerna skaffa sig ett inflytande över anläggningsboendena som man hittills inte haft. Behovet av en bättre dialog mellan myndigheter och kommuner är alltså stort.

En följd av kommunernas utökade uppdrag är att Migrationsverkets roll renodlas till att omfatta asylprocessen, samt till att utöva tillsyn för att upprätthålla kvaliteten i mottagandet. På så vis skapas förutsättningar för att korta Migrationsverkets handläggningstider och stärka kompetensen hos handläggarna. Ersättningen till kommunerna måste givetvis utformas så att den täcker kostnaderna för kommunsektorns åtaganden. Migra-

tionsverkets roll som tillsynsmyndighet ska dock innebära att brister i mottagandet medför åtgärder och att ersättningen kan sänkas för den kommun som inte levt upp till sitt ansvar. Till detta hör att tydliga krav på kvalitet och tillgång till sysselsättning, såsom utbildning eller praktik, ska ställas när asylboenden upphandlas.

Etableringsreformen, som flyttade ansvaret för nyanländas etablering i Sverige från kommunerna till Arbetsförmedlingen, har inte lett till de förbättringar som var syftet. Trots högre kostnader har andelen i arbete inte ökat. Etableringen på arbetsmarknaden är på en fortsatt låg nivå. Arbetsförmedlingens misslyckande gör det nödvändigt att återigen ge kommunerna ansvaret för de nyanländas etablering. Därför föreslår Centerpartiet att etableringsreformen dras tillbaka och att kommunerna får ansvaret för etableringen.

Utbildning för nyanlända

Många nyanlända elever klarar inte att nå målen i skolan. Många har liten eller ingen skolerfarenhet och tillsammans med dåliga kunskaper i svenska blir det svårt för många att tillgodogöra sig undervisningen. För att kompensera för detta krävs en längre period av intensifierad skolgång med fokus på de mest betydande kunskaperna. Nyanlända elever måste snabbt lära sig svenska. För att möjliggöra detta föreslår Centerpartiet att antalet timmar med undervisning i svenska utökas för dessa elever.

För att förbättra förutsättningarna för elever som kommit till Sverige i högstadiet-åldern att klara kunskapsmålen och ta sig vidare till ett nationellt gymnasieprogram bör det bli tillåtet att låta dessa elever fokusera på något färre ämnen. Det ska inte betyda mindre undervisningstid, utan att de centrala ämnena får utökad plats. Det stärker deras möjligheter att ta sig vidare in på ett nationellt gymnasieprogram.

Vidare bör fjärrundervisning men framför allt distansundervisning användas så att nyanlända elever får fler timmar i veckan med lärande än de timmar de får i skolan. Då många nyanlända har mycket kunskap att ta igen bör även deras möjlighet till sommar- och lovskola utökas.

Försöksverksamhet för tvåspråkiga klasser borde även införas för att stärka tvåspråkiga elever i deras språkutveckling och lärandeprocess. Nyanlända elever ska kunna ha ämnesundervisning både på sitt modersmål och på svenska.

Sverige har en stor och ökande brist på lärare. Samtidigt finns det lärarkompetens bland de som kommer till Sverige och den bör tas tillvara. Dessa lärare skulle kunna undervisa elever som talar samma språk och vid sidan av det få kompletterande utbildning och valideras.

Det finns fem olika introduktionsprogram till gymnasiet. För nyanlända är det vanligaste språkinträdning, där personer som inte klarar kunskapskraven i svenska för de övriga programmen placeras. Ett stort problem med programmet är att det består av både personer som precis kommit till landet och sådana som vistats här i flera år och kommer från grundskolan. Målet måste vara att färre elever ska gå på språkinträdning och fler direkt ska kunna ta sig vidare till andra introduktions- eller yrkesprogram.

För att effektivisera språkinläringen på språkinträdningens programmet borde programmet främst rikta sig till de elever som nyligen kommit till Sverige. De elever som under grundskolan har godkänt i vissa ämnen men inte i ämnet svenska borde istället med rätt insatser kunna gå vidare till annat introduktionsprogram.

Många nyanlända ungdomar i gymnasieåldern har en kort utbildningsbakgrund men med viss yrkeserfarenhet. Det bör därför finnas yrkesutbildningar på gymnasienivå där

examen är möjlig utan de teoretiska ämnena men med grundläggande språk och samhällskunskap. På så vis kan de fortare få möjlighet att försörja sig själva och knyta an till det svenska samhället.

Kvaliteten i sfi är otillräcklig. Centerpartiet föreslår därför att det införs en sfi-peng. Alla som uppnår vissa grundläggande krav får möjlighet att erbjuda sfi-undervisning. De som ska lära sig svenska får sedan möjlighet att välja var de vill studera, och utbildningsanordnaren får betalt genom en typ av skolpeng.

Centerpartiet vill se över reglerna så att högskolestudier kan ge permanent uppehållstillstånd på samma sätt som arbete. Centerpartiet vill också att spårbyte ska möjliggöras till högre studier. Åtgärder för att underlätta för flyktingar bör kunna rymmas inom åtgärder för att öka internationaliseringen inom högre utbildning.

Johanna Jönsson (C)

Annika Qarlsson (C)

Anders W Jonsson (C)

Solveig Zander (C)

Fredrik Christensson (C)